

ОРГАНІЧНЕ ВИРОБНИЦТВО ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ НА ЗАСАДАХ СТАЛОСТІ

Фаріон Л.В., аспірант кафедри менеджменту ЗЕД
Житомирський національний агроекологічний університет

Сільські території України, маючи багатий природно-ресурсний потенціал, протягом останніх десятиліть потерпають від загострення соціально-економічних та екологічних проблем. Це призводить до зниження рівня життя селян, занепаду і зникнення сіл, зменшення

обсягів виробництва сільськогосподарської продукції та, як наслідок, загрози продовольчій безпеці країни. Головною умовою забезпечення ефективного зростання сільських територій є впровадження та реалізація принципів сталого розвитку. Зокрема, сталий розвиток сільських територій спрямований на соціально-економічне зростання сіл, підвищення якості життя селян та ефективності сільської економіки, раціональне використання і відтворення природно-ресурсного потенціалу.

Одним з пріоритетних напрямів розвитку сільських територій на засадах сталості є виробництво органічної сільськогосподарської продукції. Необхідність впровадження органічного виробництва зумовлено низкою причин, головними з яких є: забезпечення населення екологічно безпечними продуктами харчування та поліпшення їх здоров'я; підвищення економічної ефективності сільськогосподарських товаровиробників і диверсифікації сільської економіки; збереження родючості ґрунтів й захист навколишнього середовища при інтенсифікації виробництва продукції сільського господарства; розвиток соціальної інфраструктури, культури та освіти на селі.

Пріоритетність розвитку органічного виробництва на сільських територіях задекларовано у вітчизняній та міжнародній нормативно-правовій базі. У Єдиній комплексній стратегії розвитку сільського господарства та сільських територій на 2015-2020 рр. [1] головною метою яких визначено: “підвищення конкурентоспроможності сільського господарства і сприяння розвитку села на сталій основі відповідно до стандартів ЄС і міжнародних стандартів”. Основними цілями стратегії є розвиток сільських територій, що включає підтримку малих фермерських господарств та виробництво органічної продукції. Розроблена програма спрямована на забезпечення екологічно сталого зростання сільського господарства.

Забезпечення населення вітчизняною екологічно чистою продукцією сільського господарства та ефективний розвиток аграрного сектору України на основі основних засад сталого розвитку окреслено у Стратегії розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 р. [3]. Окремо виділено необхідність розвитку органічного землеробства на сільських територіях та збереження і раціонального використання природних ресурсів. Ключовими параметрами Угоди про асоціацію Україна - ЄС є програма дій щодо сприяння розвитку сільських територій та сільського господарства [4]. Зокрема, визначено необхідність поширення органічного виробництва та використання біотехнологій у виробництві сільськогосподарської продукції на

умовах сталості.

Динаміка розвитку виробництва органічної сільськогосподарської продукції в Україні в цілому є позитивною [2]. Зокрема, протягом 2014-2010 рр. зросла площа сільськогосподарських угідь, що зайнята під органічним виробництвом, на 48,3% з 270,2 тис. га у 2012 р. до 400,8 тис. га у 2014 р., тоді як кількість сертифікованих господарств збільшилась на 40 од. з 142 до 182 відповідно. Розміри внутрішнього споживчого ринку зросли більше ніж в 5 разів та склали 14,5 млн євро на кінець 2014 р. У середньому місткість одного органічно зорієнтованого господарства на внутрішньому ринку становила 79,7 тис.євро, в межах сільськогосподарських угідь площею 2,2 тис.га. Позитивні тенденції у розвитку органічного виробництва пояснюються, в першу чергу, зростанням поінформованості споживачів про наявність та користь органічної продукції, внаслідок чого збільшується попит на екологічно чисті продукти. По-друге, сприятливими природно-кліматичними умовами та державною підтримкою товаровиробників, що сприяє залученню аграрних підприємств до переходу на органічний тип виробництва сільськогосподарської продукції. По-третє, поширенням ідей сталого розвитку сільських територій, що передбачає підвищення зайнятості та зростання якості життя селян, захист і збереження довкілля. По-четверте, позитивним зарубіжним досвідом ведення органічного виробництва і високою рентабельністю органічної продукції.

Впровадження органічного виробництва сільськогосподарської продукції вітчизняними підприємствами можливе за умов усвідомлення необхідності збереження та примноження наявних благ та ресурсів для теперішніх і майбутніх поколінь. Головними перевагами органічного виробництва на сільських територіях порівняно з традиційним сільським господарством є:

Мінімізація викидів забруднюючих речовин, доз внесення мінеральних добрив, пестицидів, отрутохімікатів; відтворення родючості ґрунтів і відновлення та збереження біорізноманіття; зменшення впливу виробничих процесів на навколишнє природне середовище.

Створення додаткових робочих місць на сільських територіях; зростання доходів селян; забезпечення здорового харчування, освітнього та культурно-виховного розвитку сільських громад; відновлення транспортної інфраструктури.

Підвищення конкурентоздатності підприємств; зменшення витрат, внаслідок відмови від використання дороговартісних хімікатів; зростання рентабельності продукції та прибутковості виробництва.

Література

1. Єдина комплексна стратегія розвитку сільського господарства та сільських територій на 2015-2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua/node/16015>
2. Органік в Україні. Федерація органічного руху України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://organic.com.ua/uk/homepage/2010-01-26-13-42-29>
3. Про схвалення Стратегії розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2013 р. № 806-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/806-2013-p>
4. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом і його державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011